

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Híreztetőre . . . . 2 frt 60 kr.
Félévre . . . . . 1 „ 30 „
Negyedévre . . . . . 70 „
Egyes szám ára 6 krajczár.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos
ZSITVÁY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Körtelek).

Csemegi Károly.

A mult héten nagy gyásza volt a magyar törvénykezés ügyének; Csemegi Károly nyugalm. kuriai tanácselnök halt meg, a kiben ezidőszerint legnagyobb gyakorlati büntetőjogi tudósunkat ismertük. Csemegi igazi példaképe volt a magyar birói karnak, mely legfüggetlenebb volt biráját veszítette el, a ki birói meggyőzését épp úgy meg tudta a politikai harcok alatt őrizni, mint a hogy ügyvédi szólásabadságát az elnyomatás súlyos korában.

Az elhunyt jogtudós életéről a következőket írhatjuk:

Csemegi Károly 1826 május 3-án Csongrádon született. Atyja igen képzettségű ember volt s fiát tudományos pályárasztá. A fiatal Csemegi a gimnázium első osztályát a budapesti piaristáknál végezte, majd egy évre Szegedre került egy katonai intézetbe, hogy németül megtanuljon. A gimnázium többi osztályait is Szegeden végezte, majd Budapestre jött s itt a bölcsészetre iratkozott be.

A jogokat Budapesten végezte; egyik alapítója volt az egyetemi magyar társulatnak. Miután az ügyvédi vizsgát sikeresen letette, Torontálmegye tiszteletbeli aljegyzőjévé lett. Ebben az időben az „Életképek“ s a „Divatlapok“ vereseket közöltek tőle.

A szabadságharcban Batthyány Kázmér gróf, a teljeshatalmu országos biztos egy zászlóalj

gyalogság és egy század lovasság alakításával bizta meg az ifju Csemegit, a ki mint e csapatok őrnagya s parancsnoka végigküzdötte a bácskai és bánáti hadjáratokat és Lugosnál tette le a fegyvert. A hadi törvényszék besorozásra ítélte, de a sorozó-bizottság alkalmatlannak találta. Utóbb

azonban mégis besorozták s a budai Ferdinánd kaszárnyába vitték, a honnan csak hat hónapi szolgálat után bocsátották szabadon. Aradon ügyvéd lett s mint védős jogász gyorsan hírnévre tett szert.

Az alkotmány visszaállítása után Horvát Boldizsár mint titkár s tiszteletbeli osztálytanácsost az igazságügyminiszteriumba hívta meg, a hol csakhamar miniszteri tanácsos, majd államtitkár lett. Ebben az időben is dolgozott folyton úgy a szaksajtóba, mint a napi lapokba.

Érdemei elismeréseül 1878-ban a király a Szt.-István-rend középkeresztjével tüntette ki, 1889-ben pedig valóságos belső

titkos tanácsos lett. A büntetőtörvénykönyv tízéves jubileuma alkalmával a magyar jogászegylet Csemegihez üdvözlő feliratot küldött.

A bíróságtól már évekket ezelőtt, a híres Majláth-pör tárgyalása után vonult vissza, de azért fentartotta viszonyát az egész magyar jogász-nemzedékkel. Az ősz tudós öt hétig volt beteg s e hó 18-án hunyt el Budapesten.

Csemegi Károly.

A közigazgatás reformja.

Az állami költségvetés tárgyalása közben egy nagyfontosságú kérdés került szőnyegre, melynek megoldását az országgyűlés minden tagja pártkülönbség nélkül óhajtja: ez a közigazgatás reformálása.

A közigazgatás ezer bajait már évek hosszú sora óta érezzük s a viszonyok gyökeres megváltoztatásának szükségességét is régóta belátták már a gondolkozó politikusok. Azonban a lefolyt politikai küzdelmek között nem kínálkozott jó alkalom ennek a fontos kérdésnek a tisztázására, már csak azért sem, mert a volt kormányelnök személye ellen az ellenzék bizalmatlansága s harcias elkeseredettsége oly magas fokra lépett, hogy a közigazgatási állapotok rendezésére vonatkozó kísérlete is aligha szerencsésen végződött volna.

Most azonban az új kormányelnök, a ki osztatlan bizalmát élvez a Háznak, kiválóan hivatottá lett arra, hogy a közigazgatási reform fontos kérdését is megoldásra juttassa. Ezt várja tőle az országgyűlés és csakugyan, Széll Kálmán kijelentette, hogy törekvése e reformot végrehajtani, még pedig az államosítás elvén. E mellett azonban az önkormányzati jogot is épségben hagyja.

Részletesebb nyilatkozatot még nem tehetett a kormányelnök, de már ennyi is megnyugtatta bennünket a felől, hogy a dolog jó alapeszméből fog kiindulni és jó kézben van.

Közigazgatási állapotaink tarthatatlanságára szükségtelen rámutatnunk azok előtt, a kik egyes-bajos dolgaikban a közigazgatás szolgáltatását már igénybe vették. Általában tudvalevő, hogy elkezdve a falusi jegyzőtől a vármegyei alispánig a közigazgatás minden embere görnyed a nyakába akasztott feladatok súlya alatt. Feladataik gombamódra szaporodnak, mert minden kormányintézkedés végrehajtása végeredményében csak rájuk hárul. Az ügymenet rendkívül nehézkes. Átkozottul sok ténta folyik, nő a restanczia s a közönség a hivatalos szervezetben valóságos utvesztőre talál. De nőnek a közigazgatás költségei is, melyek egyes községeket már az anyagi tönk szélére juttattak. A reformálásnak egyik feladata lesz, hogy ezeket a terheket a községek válláról részben leemelje s igazságosabban osztsa el.

De a közigazgatási tisztviselők rosszul is vannak fizetve. E mellett két oldalról is függésben vannak. Függnek egyfelől a vármegyei választástól, mert ha a hat évi választási idő elteltével kiesnek, kenyerüket veszítik. Ám a tisztviselőket a kandidáló bizottság jelöli, ennek pedig a főispán az elnöke, ő pedig a kormány bizalmi férfia. Elég tehát a főispán ellenszenve ahhoz, hogy a tisztviselő kenyerétől elessék. Ez rossz-

szabb, mintha a kormány *nyíltan* nevezné ki a tisztviselőket úgy, hogy ok nélkül állásuktól elmozdíthatók ne legyenek. Mert sovány fizetésért, két oldalról való függés és a bizonytalan jövő aggályai között hogyan is várhatnánk jó munkát.

Arról nem is beszélünk, hogy a mai rendszer mellett egyes családok mennyire elhatalmasodtak s ugyszólván monopolizálják a közhivatalokat, kiszorítván a szerényebb sorsu, de a tisztviselői pályára alkalmasabb egyéneket. Mindezek szülőanyjai annak, hogy avult rendszerű közigazgatási gépezetünk tökéletlenül teljesíti feladatát.

Beléletünk javítása érdekében nincs sürgősebb teendő, mint e bajokon segíteni s éppen ezért a közigazgatás reformálását sürgetni s azon közreműködni politikai pártkülönbség nélkül minden törvényhozónak kötelessége.

Az ex-lex állapot vége.

A törvényen kívüli állapot, a mely harmadfél hónapig tartott, e hó 21-én véget ért. Ő felsége ugyanis szentesítette az ideiglenes pénzügyi felhatalmazásra vonatkozó törvényjavaslatot. Ez a törvény felhatalmazza a kormányt az adószedésre s az adóból és egyéb bevételekből az állami kiadások fedezésére. A felhatalmazás visszamenőleg 1899. évi január hó 1-től veszi kezdetét, tehát a minisztériumot, mely január 1-től törvényes felhatalmazás nélkül gazdálkodott, felmenti. A törvény azonban ideiglenes s azonnal hatályát veszti, míhelyt az állami költségvetést letárgyalják s a kormány annak rendje s módja szerint megkapja az országgyűléstől a költségvetésről szóló törvényt.

A már megszűnt törvényen kívüli állapot sötét foltja marad alkotmányos életünknek. Am alkotmányunk ezt a nehéz próbát is kiállotta anélkül, hogy káros nyomok maradnának vissza utána. Helyreállt a törvényes rend s hiszszük, ezzel együtt beköszöntött egy jobb s becsületesebb korszak hajnala.

Az ex-lex állapot megszűnésének különben az a gyakorlati következménye, hogy most már beállott az adófizetés kötelezettsége s a hosszú ideig nyugalmat élvezett végrehajtók is megkezdhetik működésüket.

Országgyűlés.

Mult héten folytatták a költségvetési vitát, még pedig, mint előrelátható volt, a tárgyalás a legnagyobb nyugodtsággal folyt le. Az ellenzék sem támasztott a kormánynak nehézségeket, mert fő-törekvése a folyó ügyeken minél hamarabb átesni, hogy azután a választási törvény kerülhessen megbeszélésre és ha a választásokat már ez év folya-

mán elrendelnék, az az új választási törvények értelmében menjen végbe.

A költségvetés általános tárgyalásánál nagyobb szónoklatot alig hallottunk. Szigorúan megbírálta a költségvetést **Tisza István** gróf, rámutatván arra, hogy államkiadásaink rendkívül emelkednek, úgy, hogy ezzel ninesen arányban bevételünk. Ő is csatlakozott a békéhez s a parlament munkásságának sikerét abban kereste, hogy az új párttagokkal szemben vezéreszme legyen a meggyőződések kölesönös tisztelete, a mely biztosítani fogja az együttműködést.

Rakovszky István kijelentette, hogy támogatni fogja a miniszterelnököt, ha a helyes uton halad. de ha a letiport rendszer mesgyéjére térne Széll Kálmán, akkor meg van bukva.

Blaskovics Ferencz igen tartalmas beszédben arra ösztönözte a kormányt, hogy a nemzet gerinezével: a földmivelő osztály sorsával a legbehatóbban foglalkozzék.

Mócsy Antal néppárti a közigazgatás államosítása ellen nyilatkozott, a mely évenként 10—12 millióba fog kerülni.

Széll kormányelnök beszélt ezután s lekötelező udvariassággal válaszolt az ellenzéki szónokok mindnyájának fölszólalására s alkalmat vett arra, hogy a hatvanhetes alapon való állami élésnek a függetlenségi alapon való élés fölött való jóságát és hasznosságát bizonyítsa. Az önálló vámterületre vonatkozó jogunkat erős, élő jognak jelentette ki, a melyet elhomályosítani nem enged s a melylyel akkor kell élni, a mikor hasznos. Az egyházpolitikai alkotásokat föntartani kívánja, azok bolygatását károsnak tartja; őszinte köszönettel fogadta *Apponyi* grófnak és társainak a kormánypártba való belépését, a mi az országra nézve is örvendetes és számít *Apponyi* grófnak oly irányu támogatására, a minőt *Apponyi* gróf megígért.

Ez az udvarias beszéd, a mely fölvetta a vitát az egész soron, tetszett a Ház minden tájékán, a szélsőbalon is, a melylyel szemben a közjogi elvek kölesönös tiszteletben tartását hangoztatta. A részletes tárgyalás folyamán elsőben is a *belügyi tárczá* nál fejlődött ki erősebb vita, melynek tárgya főként a közigazgatási reform s a választói jog kiterjesztése volt.

Holló Lajos fölszólította a miniszterelnököt, hogy a béketanácskozáson tett ígéretéhez képest nyilatkozzék a választói jog kiterjesztése dolgában. **Holló** kedvező választ kért, legalább olyat, mely a ezenus leszállítását kilátásba helyezi, maga a szóló egybéként az általános választói jog hive.

Széll Kálmán felelt e kérdésben is, a közigazgatás reformjának kérdésében is. A közigazgatás *reformjáról* általánosságban megjegyezte, hogy a reformot az államosítás alapján kívánja végrehajtani, de az államosítást nem célnak, hanem a közigazgatást megjavító eszköznek tekinti; erősen hangsúlyozta az önkormányzat és a közszabadságok biztosítékait.

Azt meg nem ígérhette, hogy a nagy kérdést egyhamar a Ház elé hozhatja, de addig is rajta lesz, hogy szorgos kézzel előkészítse a reformot és a mai közigazgatást, a mint lehet, javítsa.

A *választói jog kiterjesztésére*, illetőleg a ezenus aránytalanságának és orvoslásának kérdéséről a miniszterelnök kijelentette, hogy tanulmányozni fogja. Ezt mondotta a béke-tanácskozáson és ma sem mond többet, mert ez a kérdés kényes és minden elhibázott lépés a sötétbe való ugrás. Nagyon természetesen, ezt az álláspontot senki zokon nem veheti a miniszterelnöktől, a ki csak husz napja fogja a kormányrudat. Senki tőle józanul nem követelhet most megkötő nyilatkozatot, mert ennél nagyobb óvatosságot egyetlen kérdés sem kíván. Megígérte, hogy kellő időben bővebben fog nyilatkozni. A miniszterelnök e válasza is jó hatást tett s **Holló** is megnyugvással vette tudomásul.

Iparosaink ügye.

A magyar iparosok ez évi szeptember hóban országos nagygyűlést fognak tartani, a melyen a következő kérdések kerülnek megbeszélésre.

1. Az ipartörvény módosítása. 2. Az iparosok gazdasági érdekeinek megvédése. 3. Az állami munkásközvetítés kérdése. 4. A fegyencmunka szabályozása. 5. A munkásügyek rendezése.

Mostoha helyzetbe került iparosaink ezer baja között ezekben a pontokban csak a legfőbbek vannak felsorolva. Az ipartörvény módosítása alatt értjük főként annak a tarthatatlan állapotnak a megszüntetését, hogy bárki bárminő ipart üzhessen, ha nem tanulta is, csak fogadjon egy üzletvezetőt. Iparosaink gazdasági érdekeinek megvédése alatt főként arra gondolunk, hogy óvassanak meg a külföld versenyé ellen okos vámpolitikával és óvassék meg a kisipar a tőke hatalmaskodása ellen. Az állami munkásközvetítés kérdése itt is épp oly fontos, mint a mezőgazdaságban, de nem utolsó rendű kérdés a fegyenczipar szabályozása sem, mely egyes kisipari ágazatoknak igazságtalan s nehéz versenyt támasztott. A munkásügyeknek pedig egész serege vár rendezésre, a melyekből csak a munkás s munkaadó közötti jogviszony szabályozását említjük, meg a biztosító, segélyező s nyugdíj-intézményeket, melyeknek szervezésére és fejlesztésére égető szükség van.

Ezekhez a fontos kérdésekhez iparosainknak sok méltó panasza fűződik, de éppen ezért, itt az idő, hogy üres panaszok helyett a komoly, tervszerű mozgalom terére lépjenek. Bajaikat egyszerre orvosolni nem sikerülhet, annyit azonban méltán elvárhatnak az államtól, hogy sorsukon a kezében fekvő eszközökkel javítani igyekezzék. Így tehát jogos követelés mindenek előtt, hogy állami szállításonál a magyar ipartermékeket vegyék kizárólag igénybe, még pedig ne csupán nagyvállalkozóknak

juttassanak munkát, hanem a kisiparosok között osszák ki; jogos továbbá az az óhaj is, hogy a hadsereg szükségleteit a kvóta arányában a magyar iparral fedeztessék. Ezeknek megvalósítását joggal és igazsággal követelhetik iparosaink. De a magyar ipar pártolását ne csak az államtól várjuk, hanem a fogyasztó közönségtől is elvárhatunk annyit, hogy szükségleteit a honi ipar termékeiből elégítse ki, mert ha mindenki e hazában csakis magyar ipari termékeket vásárolna, ez már magában véve is hatalmasat lendítené iparunk helyzetén.

Hogyan csinálják a buzaárakat?

Olvasóink közül sokaknak bizonyára feltűnt már, hogy a buza áraban rövid időközökben is nagyobb ingadozások fordulnak elő, így például e hó folyamán is nagyot emelkedett a buza ára anélkül, hogy ennek látható oka volna. Megpróbáljuk ezt a láthatatlan okot láthatóvá tenni.

A buza árát a gabonatőzsdén állapítják meg s körülbelül olyanformán jönnek létre itt az árak, mint akármelyik piacon, a hol ha sok van a portékából, akkor olcsóbb, ha kevés van, drágább az ára. A különbség csak az a kettő között, hogy míg a nyílt piacra természetben viszik oda az árut, addig a tőzsdén papiros alakjában adják-veszik a terményt. Ha például valaki elad 10.000 métermázsa búzát, nem kérdezik tőle, van-e csakugyan búzája, elég, ha megbiznak benne, hogy a papiroson ígért búzát annak idején meg tudja venni vagy az árát kifizetni; ez az ugynevezett papiros-buza. Az ilyen búzát rendszeren nem is szokták természetben követelni a szállításra kikötött időben, hanem ha valaki p. o. arra kötelezte magát, hogy április 24-én 10.000 métermázsa búzát elad 12 forintjával, akkor alapul véve az április 24-iki tőzsdén jegyzett árakat, ha a buza ára magasabban áll 12 forintnál, az eladó megfizeti a különbséget a vevőnek, ha meg alacsonyabb a buza ára a kikötöttnél, akkor a vevő fizeti meg a 12 forinton alul eső különbözetet az eladónak. Ezeknek a spekulálóknak tehát nem az a céljuk, hogy eladják a terményüket, a mi nincs is nekik, hanem nyereszkeskednek egymástól. Ezt nevezik különbözeti üzletnek.

Igen sok papirosbuzát adnak el ilyen módon a tőzsdén, millió meg millió métermázst. Most már az eladók azon igyekeznek, hogy a buza ára alacsony legyen, mert akkor nyernek; a vevők pedig ellenkezőleg annál nagyobb haszonra tesznek szert, minél magasabban állnak az árak. Két párt áll tehát a tőzsdén egymással szemben: a *medvék* az árak felhajtására, a *bikák* az árak lenyomására törekednek. Mind a két párt igyekszik minden furfangos eszközt felhasználni arra, hogy célját elérje. Például ha egy kis fagy jön, a medvék feljajdulnak, hogy vége a termésnek, igyekeznek a háborus híreket

komolyan feltüntetni, mert ilyen dolgok is befolyhatnak arra, hogy a termés ára emelkedjék. A bikák ellenben a jó termés, a nagy felesleg híreit szeretik terjeszteni, mert ezek az árak csökkenését eredményezik. De leírhatatlan sok eszköze van még a spekulációnak, a melyeknek az a céljuk, hogy rövid időközökben nagy áringadozásokat idézzenek elő, mert minél nagyobbak és meglepőbbek az árváltozások, annál élénkebben folyik a különbözeti üzlet. Arra természetesen nem gondolnak ezek a játékosok, hogy ha sikerül lenyomniok a buza árát, akkor a gazdák ezrei és százezrei károsodnak, mert ő tőlük is csak úgy veszik az életet, ahogy a tőzsdén jegyzik; ha meg tulságosan magasak az árak, azt a szegény fogyasztó közönség fizeti meg. A gazdának a magas árakból nincs haszna, mert a spekulációnak arra azért gondja van, hogy aratás idején lehetőleg lenyomja az árakat s akkor hajtsa fel, mikor már kezében van a termés s mikor a drágulás révén a fogyasztótól is ő dughatja zsebre a hasznot. Ugy szokott tehát lenni rendszeren, hogy a termelő gazda is veszít, a fogyasztó is veszít, csak a spekuláció nyer.

Ezek előrebocsájtása után legközelebbi számunkban megismertetjük azt a rendkívül érdekes háborút, a mely most a tőzsdén lefolyt s a buzaárak emelkedését eredményezte.

MI UJSÁG?

A király legújabb arczképe. Győr vármegye törvényhatósága elhatározta, hogy diszterme számára megfesteti a király arczképét. A megye megbízásából Stetka Gyula festőművész most festi a hatalmas állóképet, mely ő felségét a Szent István-rend diszöltönyében ábrázolja. A szép képet a megye májusi közgyűlésén fogják ünnepiesen leleplezni.

Kossuth Lajos sirján. Kossuth Lajosnak a fővárosi kerepesi-uti temetőben levő sirját a székesfőváros tanácsa az évforduló alkalmából igen szépen fölékesíttette cziprusokkal, tujákkal, pálmákkal és más délszaki növényekkel. A honleányi kegyelet pedig apró nárczis és ibolya bokrétákkal hintette tele a sir fedő lapjait. Tizenegy órakor megjelent a sirnál Kossuth Ferenc és hatalmas koszorút tett le, melynek fekete szalagján ez a felirat: „Forrón szeretett atyánknak Kossuth Ferenc és Lajos Tivadar.” Kevéssel rá kivonult az egyetemi ifjuság küldöttsége, melynek vezetője, szép beszéd kíséretében helyezte el a siron az ifjuság koszoruját. A kereskedelmi akadémia hallgatói szintén nemzeti színű szalagos koszorút tettek a sirra, a mely iránt szokatlannul nagy volt a kegyeletes közönség érdeklődése. Öreg 48-as honvédek, fővárosi polgárok és vidék

egyszerű földmives emberek nagy számmal zárando-koltak ki a temetőbe és könyes szemmel rebegtek imát Kossuth apánk sirja fölött.

A pápa. A Vatikánból oly hírek érkeznek a nagy-beteg pápáról, a melyek ha nem riasztóbbak is az előbbieknél, mégis igen kevésbé vigasztalók. Az agg egyházfő életének lángja már csak gyengén lobog és a lehelet is kiolthatja. Az orvosok hiába igyekeznek erejét fokozni, a természetnek nem lehet parancsolni. Így hát csak az orvosoknak legszebb kötelességét gyakorolhatják: a szenvedőt csalódásba ringatják állapotának súlyos volta felől, hogy a felgyógyulás némi reményszikráját fentartsák benne. A helyzet komolysága változatlan és a válság minden pillanatban bekövetkezhetik.

Gróf Andrassy Dénes, a bőkezűségéről ismert főúr, a krasznahorka-váraljai községnek iskolaépítésre 14.000 frtot adományozott.

A Hentzi-szobor elszállítása. A budavári hadmérnök-kari hivatalt és annak Lobkovitz hadtestparancsnok által kirendelt Brandter műszaki századosát élénken foglalkoztatja a Hentzi-szobor elszállítása, mit jövő hó közepén óhajtanak minden feltűnés nélkül teljesíteni. Ez okból, hogy kíváncsi közönség ne háborgassa a munkásokat, a 36 métermázsas súlyú és a földben 2 méternyire leásott szobornál óriási oszlopokat állítanak fel és deszkával bekerítik annak környékét és ha a kiadás megtörtént, egy nyolezfogatu teherkocsin fogják elszállítani a szobrot s katonai fedezet mellett felállítják a lipótmezei kadétiskolában. — A szobrot különben ujonnan befestik s a feliratokat is felrisszítik.

Robbanás egy vasgyárban. A krompachi vasgyárban, a múlt hét végén kazánrobbanás történt, s a munkások közül Menezik Lajos szörnyet halt, Lanik Vince, Misik Péter és Landsfeld Ferenc munkások pedig súlyos égési sebeket szenvedtek. Hogy mi okozta a kazánrobbanást, azt a vizsgálat fogja kideríteni.

A gabona-uzsora áldozata. Vésztőn, mint annak idején említettük, Czirják István határidőre hat forintért adta el a buza métermázsáját Rosenberg Mártonnak. De rossz termés volt s a piaczai árkülönbözetet nem tudván fizetni, Rosenberg házáat és ingóságait elárvereztette. A szerencsétlen Czirják ezen elkeseredve, Rosenberget meglötte. A törvényszék minap ítelt felette s tekintetbe véve a gabona-uzsorát, — csak egy évi börtönre ítélte.

Hány templom van Kolozsvárt és a fővárosban? Kolozsvárt van r. kath. templom: a főtéri, a piarista, a minorita, a szent-ferencz-rendi, a szent-péteri, a külmonostor-utczai, a monostori r. kath. kápolna. Összesen 7. Ev. ref. templom: a belfarkas-utczai, a külmagyar-utcza és a nagy-utczai templom. Összesen 3. Oláh templom: a kismester-utczai, a görögök sikátorjabeli és a monostori. Összesen 3. Zsidó templom: a zsidó templom-utczában és a nagy-utczában. Összesen 2. Unitárius templom: a belmagyar-utczá-

ban 1. Anabtista imaház: a krizbai-utczában 1. Összesen 18 templom és imaház. Kolozsvárnak van 42 ezer lakosa. Esik 2333-lélekre egy-egy templom. — Budapesten van 11 katolikus templom és 8 zárda-templom: 19, református templom 3, lutheránus templom 3, görög templom 1, szerb templom 1, unitárius templom 1, zsidó templom 4, összesen: 32 templom. Esik minden templomra huszezer ember. Egy zsidó templomra esik közel 40 ezer izr. lélek. A fővárossal ez összehasonlítás azt mutatja, hogy Kolozsvár városa, templomok dolgában, jobb viszonyok között van, mint a főváros.

A halott titka. A pozsonyi állami kórházba a minap egy embert hoztak be, kinek fején súlyos sebek voltak. A sebesült önkivületlen állapotban volt s a kórházban meghalt, a nélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna. A nála volt iratok nyomán sikerült megállapítani, hogy a meghalt ember Schreiner István 22 éves földmives s a boncsolás kiderítette, hogy Schreiner gyilkosságnak esett áldozatul. Ez ügyben a magyar-óvári szolgabíró, mint a kinek területén a sebesültet megtalálták, megindította a vizsgálatot s már kiderített annyit, hogy Schreiner rablógyilkosságnak esett áldozatul. A tetteseket nyomozzák.

Enyhítő körülmény. Borlopásért csiptek el egy somogy megyei atyafit. A könyörületes bíró enyhítő körülményt akart kiesikarni a sógortól.

— Ugyan mondja csak, mit hozhat fel mentésére?

A vádlott hallgat; végre megnyult ábrázattal bökte ki:

— Savanyu volt, mint az eczet.

Hatvanéves csőd. Kerekszámban majdnem hatvan évvel ezelőtt nyílt meg Miskolczon az a csőd, a melyet most a miskolczi törvényszék mint csődbíróság megszüntnek nyilvánít. A csődöt 1841. szeptember 20-án nyitotta a volt borsodmegyei királyi törvényszék báró Eötvös Ignác és neje, báró Lilien Anna ellen. A megszüntetés oka a csődvagyon teljes felosztása.

Hidegvér. Egy ságvári mándlis atyafi becsoszkat a patikába. Köszön és azt mondja:

— Egy kurjantást se ér a tekintetes ur bogár-ölő pora.

— Nem-e? Hát hogyan használta?

— Behintettem az ágyba, a lepedőre.

— Hja, az nem elég. Össze kell fogdosni a férgeket és rájuk kell hinteni a port.

— Hájszen avval a fáradsággal össze is tiporhatom őket.

— Összetiporni? . . . Hm . . . no hát — az is megteszi.

Gyermek-holttest a fa odvában. Lőcséről írja tudósítónk, hogy ott egy kert odvas fájában egy gyermek-holttestre akadtak, a mely rongyokba volt burkolva. A lelketlen anyát nyomozzák.

Készülő sztrájk. Aradon a vaggongyár lokomotív-osztályából a munkavezetőt elboesátották. A munkások kijelentették, hogy ha az igazgatóság az illetőt vissza nem veszi, sztrájkolni fognak. A munkavezetőt nem vették vissza, mire a sztrájk kitört. A munkások közül hatvanat elboesátottak. A fizetés rendőri segítség mellett történt. Estig a sztrájk megszűnt. Új munkásokat fogadtak fel.

A sárbogárdi viczinális. Az első viczinális, a mely nem előre, hanem hátrafelé megy, mint a rák. A különös dolog, mint székesfejérvári tudósítónk írja, így történt:

Nagy dobogással indult el Székesfejérvárról a sárbogárdi viczinális; még fele útjára sem ért, a mikor hirtelen megáll a kis vonat a nyílt pályán.

- Mi történt? kérdezték az utasok.
- Nagy a baj, felelte a gépész.
- Eltört a tengely?
- Nagyobb. Elveszett a fűtő uj télkabátja, lefújta a szél a vonatról.

Nosza, megindult a keresés. A fűtő visszafelé szaladt vagy egy kilométerrel és az utasok is kutattak mindenfelé. Jó negyedóra múlva észrevették, hogy messze a látóhatár peremén a fűtő győzedelmesen lobogtatja a megtalált kabátot.

— Felülni! — kiáltotta a gépész.

A mikor ez megtörtént, visszafelé indította a vonatot, a mely csak akkor állt meg hátrálásában, a mikor a boldog fűtőhöz ért.

A tulhajtott hivatali pontosság érdekes példáját adta Gyöngyös város egyik tisztviselője. Valami Török Bálint nevű szentesi illetőségű huszár halt el az ottani katonai kórházban. A városi hatóság felvette a halálesetet és halálozás idejét a következőleg határozta meg:

Török Bálint meghalt 1899. márczius 8-án este 7 óra 35 és egynegyed perczkor.

Ha mindenben ily pontosak a gyöngyösi tisztviselők, akkor ugyancsak sok lehet ott a restanezia. Azonban hiszszük, hogy ők sem mindenben ilyen pontosak.

ELSŐRANGU HAZAI GYÁRTMÁNY.

Pontos cím:
**ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR**
részvénytársulat
BUDAPESTEN.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára,
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel
bizalommal hozzánk fordulni.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉKKEL
és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecskavágók   Morzsolók

GAZDASÁGI DOLGOK.

A műtrágyázásról, különösen pedig a szuperfoszfát alkalmazásáról.

Irta: Rázsó Imre.

I.

A trágyázásnak célja a növények által a termőtalajból elvont tápanyagok visszapótlása. Folytonos termelés által a termőtalajt kimerítjük; nincsen olyan bőtermő, kövér föld, mely az örökös termelést meg ne érezné.

Ha a termelést sikeresen kívánjuk folytatni, a talajba vissza kell juttatnunk a növény által abból elvont tápanyagokat. Ezen tápanyag visszapótlásnak legalább is olyan mértékben kell történnie, hogy a növény fejlődése ne szenvedjen, amit akkor érünk el, ha visszaadjuk azon növényi tápanyagokat, melyeket a növény rendes fejlődéséhez okvetlenül megkíván.

Ezen visszapótlás helyes végrehajtása céljából a gazdának ismernie kell a növény által elfogyasztott tápanyagokat. A tápanyagoknak ezen fölsimere oly módon történik, hogy a növényt alkotórészeire, alkotó elemeire bontjuk szét, ami nem olyan nehéz dolog, mint azt talán t. Gazdatársaim elgondolják.

A tudósok ugyanis régóta foglalkoztak a növényi tápanyagok megismerési módjával, s rájöttek, hogy ez úgy érhető el, ha a növényt elégetik. Ha ugyanis, egy kéve búzát vagy árpát elégetünk, az alkotórészek egy része elég, eltűnik, másik része nem ég el, hanem mint hamu visszamarad. Az elégett alkotórészeket szerves, az el nem égetteket szervetlen alkotórésznek mondjuk; ezenkívül a nyers növény alkotórészét képezi a víz, mely az elégetéskor szintén eltűnik. A szervetlen alkotórész: a hamu több fontos növényi tápanyagot foglal magában, amit a tudósok itt is meghatároztak, így a hamuban megtalálták a foszforsavat, káliumot és meszet, amelyek mind nagyon fontos tápanyagai a növénynek.

Összesen tehát öt fő növényi tápanyag van, nevezetesen a szerves alkotórészben eléggő nitrogén, foszforsav, kálium, mész és víz. A visszapótlásnál ezek közül nem jön valamennyi számításba; ugyanis a vízről gondoskodik maga a bölcs természet, mert az, amint mindenki jól tudja, eső és hó alakjában kerül vissza; a meszet sem kell a legtöbb helyen visszapótlani, mert ez a termőtalajokban elegendő mennyiségben jelen van. Így tehát a nitrogén, foszforsav és kálium az, mely visszapótlásra szorul.

A visszapótlás, amint már megemlítettem, trágyázás által éretik el. A trágyázás lehet vagy teljes, vagy egyoldalú trágyázás.

Teljes trágyázás az, ha a trágyában valamennyi

növényi tápanyag befoglaltatik, ilyen trágya az istállótrágya; egyoldalú trágyszás az, ha a trágya-ban csak egyes tápanyagok adatnak vissza a talajnak.

Ilyen egyoldalú trágják a mesterséges vagy műtrágyák, ezek — mint a név is mutatja — bizonyos eljárások szerint az ember által készítettnek, s mint-hogy mindig valamelyik fontos növényi tápanyagot (nitrogént, foszforsavat, káliumot) tartalmazzák, jogosan nevezték ezeket el trágyanak. Vannak tehát nitrogén-, foszforsav- és káliumtartalmu műtrágyák.

Milyen tápanyagot kell hát visszapótolnunk, hogy a termést növeljük, hogy a föld jövedelmét szaporítsuk? Erre a felelet az, hogy mindig azon tápanyagot, amelyre a növénynek legnagyobb szüksége van, amely nélkül nem fejlődik úgy és nem ad olyan termést, mint azt a reáfordított munka után elvárhatjuk, amely nélkül nem nyújt elég jövedelmet. E tekintetben mindig azt kell figyelembe venni, hogy milyen növényeket termelünk, mert tudni kell azt, hogy a buza, rozs vagy árpa és a zab más tápanyagot igényel, mint valamely más növény, így péld. a tengeri, répa vagy a mohar.

Azt is tekintetbe kell vennünk, hogy habár az istállótrágában minden fontos növényi tápanyag megvan, olyan mértékben jut e vissza valamennyi, mint az kívánatos? A felelet erre a kérdésre csak az, hogy *bizony nem.* És pedig azért nem, mert a kalászos növényeknek a magját a gazda nem mind maga és családja használja fel, annak nagyobb része eladásra kerül, abból pénzel a szigetközi gazda. Csak a szalma, meg a törek marad vissza, ezeket föleteti állataival, s az ezek után összegyűjtött trágyát hordja ki ismét a szántóföldre.

A buza, rozs, árpa, zab és tengeri magjával pedig elad egy esomó növényi tápanyagot, amit nem visz vissza a trágában földjére. A növényi tápanyagok között van egy, amely különösen a mag képződésénél használtatik fel, amelyik a buza, rozs, árpa, zab és tengeri magjába kerül, s amit a gazda elad. Ez a tápanyag a *foszforsav,* amely ennélfogva sohasem pótoltatik vissza oly mértékben az istállótrágával, mint amilyen mennyiségben a talajból elvonatott. A *foszforsav-tápanyagból pedig mindig kevés van a talajban,* amiért is szükséges és nagyon fontos, hogy azt a gazda mesterséges trágya alakjában pótolja; szükséges, hogy foszforsav-tartalmu műtrágyát vásároljon.

Mint-hogy tehát legfontosabb a foszforsav visszapótlása, a foszforsav-tartalmu műtrágyafélékről és ezek alkalmazásáról fogok értekezni.

Az igáslovak ápolása.

Magától értetődő dolog, hogy az igáslovak ápolásának a parádéslovak ápolásától sokban el kell térnie. Az igáslovak egész nap, akár esik, akár derült az idő, még a legforróbb nyári napokon is a szabadban vannak, míg a parádéslovak — akár nyereg alatt, akár kocsiiban használjuk azokat — ren-

desen naponkint csak egyszer lesznek befogva s azt lehet mondani, hogy a napnak legnagyobb részét istállóban töltik el.

Kezdjük el a tisztogatáson. Az egyáltalán nem jó, ha az igáslovak igen sokszor tisztítva lesznek. Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy a bőr ápolását el akarjuk hanyagolni, vagy hogy a lovakat egyáltalán nem kell tisztítani, hanem azt, hogy a tisztogatást nem kell oly mérvben eszközölni, mint azt parádés-lovaknál tenni szoktuk. A sok tisztítás a szőrt vékonyvá és a bőrt érzékenyvé teszi, mindkettő oly körülmény, a mely az igáslovak meghűlését vonhatja maga után. Legjobb, ha a lovak reggel a befogás előtt vakaróval jól levakartatnak és ronggyal letörültetnek vagy lekeféléstetnek. Hogy a por a szőrök közül jól kijöjjön, ezélszerű a letörlést vagy kefélest a szőr fekvése irányában lesimitani. A fark és sörény szintén jól kikeféendő és hetenkint egyszer — legezélszerűben vasárnap reggel, mely napon a lovak az istállóban maradnak — hideg vízzel és erős kefével kimosandók. A kimosáshoz csakis hideg vizet szabad használni, minthogy a meleg viz a szőrt törékenyvé és durvává teszi. Ha a ló meg van tisztogatva, akkor az orrlyukak nedves szivacsosall kitörültetnek. Ez okvetlenül szükséges, hogy a por, a mely a munka közben az orrlyukakba beleakódott, eltávolíttassék. Ha a lovak napközben nagy porban dolgoztak, úgy, hogy a por vastag rétegben rakódott le, ezélszerű a lovakat délben és este is, mielőtt az istállóba bevezettetnek, a portól megtisztítani.

Esős időben a megázott, valamint a munkában megizzadt lovak is lecsutakolandók és csak ezután szabad őket pokrócczal letakarni.

Menjünk át a paták megtisztítására. Minden esetre jobb, ha ez este — mielőtt a lovak az istállóba bekötöttek — történik. Veszünk egy sajtár vizet és erős kefét s azután minden egyes lábat a víz fölé tartva, a patát kívül-belül a kefével jól kimossuk. Ha a lovak vasalva vannak, úgy a vasat legalább minden hat hétben meg kell ujittatni. E mellett a hátulso paták, ha megvasalva nincsenek, gömbölyüvé igazítandók ki; ez alkalommal minden fölösleges szaruanyagot eltávolítandó. Nagyon vigyázni kell azonban arra, hogy sem a megvasalt, sem a meg nem vasalt paták nyirjét a kovács meg ne vágja; a nyirnek a megvágása régi rossz szokás, a mely mindenestre káros, minthogy a nyir a megvágás folytán idővel összeszárad s különféle pata-betegségeket von maga után. A lo mindig, még az esetben is, ha meg van vasalva, a nyirre lépjen reá.

Vértetű, a gyümölcsfák uj ellensége.

Az utóbbi években hazánkban is mind fenyegetőbben kezd fellépni és terjedni a vértetű, mely különösen az almafákat pusztítja s ezekre nézve nem kevésbé veszedelmes, mint a szőlőre a fillókszera. Nagyon is szükséges hát vele komolyan foglalkozni.

A vértetű a levéltetvek családjába tartozik s különösen az almafákat pusztítja. Legelőbb a kérgen levő forradásokat támadja meg, a melyek ott vágás vagy egyéb sérülés folytán támadtak.

Ilyen helyeken kisebb nagyobb csoportokat képez a vértetű s e csoportok vastag, penész-formájú boritékkal vonják be magukat. E boritékot eltávolítva, megtaláljuk az alatt a sötét színű tetveket, melyek kölesszem-nagyságig megnőnek.

Ha az ilyen csoportot szétnyomjuk, vérszínű anyaggá mázolódik az széjjel s innen vette a rovar „vértetű” nevét.

Szaporodása a vértetűnek rendkívül gyorsan megy, mert már a pár hetes rovar is szaporítani képes. Így történik aztán, hogy ha valamely gyümölcsösbe bekap, pár hónap alatt képes azt teljesen ellepni s a fák nedvét kiszíván, azokat minél előbb tönkre is teszi.

A rovar a fák gyökérzetén telel át, a honnan tavasszal fölfelé indul s előbb a forradásos helyeket, majd a vastagabb-vékonyabb galyakat, sőt a gyümölcsöt is ellepik. Őszön a rovarok egy része szárnyassá fejlődik s szanaszét repkedve, a távoli fákat is bepetézik.

A petéket pedig — a mit igen fontos dolog tudni — a fa gyökereire rakják, hol aztán kifejlődve, a következő tavason felmásznak a fára s megkezdik romboló munkájukat.

A földmivelési miniszterium a vértetvek irtására a következő szert ajánlja: 150 gramm zöld szappan, 200 centiliter amyl-alkohol és 9 gramm karbolsav vízben úgy oldandó fel, hogy az így nyert folyadék 1 liternyi legyen. Ezt a folyadékot aztán még 4 liter vízzel rázzuk össze, azután úgy kenjük vele be az ágakat, vagy bepermetezzük az egész fát, mint a szőlőt szoktuk a peronoszpóra ellen.

A hol kevesebb és nem nagyon lombos, terebélyes fák vannak, ott sikerrel is alkalmazható ezen eljárás, de nagyobb s vén fákat tartalmazó gyümölcsösökben kevésbé. Ez esetben készítsünk közönséges mésztejet — a milyennel a házakat, szobákat meszelni szokták — keverjük a közé vagy 15% thanathont s valamennyi fát meszeljük be vele, még a vékony ágakat is, a meddig csak elérjük, a lombokat pedig ugyancsak ezen anyaggal permetezzük meg.

Igy tömérdek vértetű el fog pusztulni, habár fájdalom, marad is még elég, a gyökerekről fejlődő fiatal tetvek pedig tavason ismét pótolnák a hiányt. Hogy tehát ennek elejét vegyük, azon kell igyekezni, hogy a gyökerekre lerakott peték ott megsemmisüljenek. Ezt pedig a német kertészek tanácsa szerint következő módon érhetjük el:

Kora tavason, mihelyt a fagy engedi, a fa tövé-ről vagy fél méternyi kerületben ki kell ásni a földet legalább 15—20 centiméter mélyre s ezt a gödröt meg kell öntözni olyan mésztejjel, a mely közé vagy 15% thanathon volt keverve. Ilyen mésztejet egy kinőtt fára mintegy 30 liternyi kell számítani. Pár óra múlva a gödröt megint betemetjük. A föld eliszsa a mésztej vizét, míg a mész maga vastagabb réteget képez, a melyen a vértetű nem tud áttörni s elpusztul.

Fődolgoz, mivel a veszedelem már hazánkban van, éber figyelemmel kíséreni fáinkat s mihelyt a vértetűnek első jelenségeit észrevettük, azonnal fogjunk hozzá az irtáshoz, ilyenkor még sikerrel bírna az; ha azonban a rovar már nagyon elszaporodott, akkor sok költség és fáradság mellett is alig fogjuk tudni fáinkat megmenteni.

MULATTATÓ.

A legszebb-ruhás kis fiu.

Irta: Móra István.

Egyszerű, babos-szaknyás, karton-derekas, czérnakendős, halovány orezáju asszonyka bársony-bugyogós, sárgagombu matrógalléros, piros, szép fiucska vezetett iskolába most az esztendő elején.

Na — gondoltam magamban — ennek az urfiúskának is még nyaral a mamája nyilván, hogy a család vezetni föl.

Elibük mentem, megfogtam a kis legény tiszta kezét s szóltam hozzá biztató barátsággal:

— Isten hozott, kis pajtásom. Gyer' ide szépen, hadd mutassalak meg a többi fiuknak. Hanem előbb sugd a fülembé, hogy hívnak?

— Pertics Kálmán — sugta a gyerek hangosan.

— Nosza, fiuk — fordultam a többiekhez — itt a ti uj, kis, jó tanulótársatok. Ösmeri-e valaki?

Nem ösmerte senki.

— Az se tesz semmit, majd megismeritek. Ha majd kimegyünk az udvarra játszani, úgy szólítsátok, hogy: Pertics Kálmán.

Aztán beültettem, hogy olyan kicsinyke volt, mindjárt a második padba, szélrülre. Ugy fogtam a beírásához, odaintvén az asszonyt asztalomhoz.

— Tehát a fiu neve Pertics Kálmán, ugy-e bár?

— Annak tessék irni, ámbátor azt csak a jó Isten tudja, hogy mi volna az igazi neve.

— Hogy-hogy?

— Talált gyerek az, alásan kérem.

— No?

— Tetszett is talán olvasni, most nem rég volt miatta törvénykezés.

— Nem én, nem olvastam. Tessék leülni, aztán elmondani.

— Hát, alásan kérem, mikor az Isten megadta szegénykét, az a rossz édes anyja, a kit mai napig se tud a Jézusnál egyéb, hogy ki volt, szépen betakargatva kitette a barátok előtt a kereszt mellé. Ott, a hogy megtalálták, onnan, a hogy bevitték, odabent a rendőrségen, a hogy kibontogatták a dunnácskáját, hátha valami jelre akadnak — találtak is abban valami papirozt, arra volt fölírva, hogy: Pertics Kálmán. Egyéb semmi se. Hát aztán, mi volt mit tenni, bevitték szegénykét a találtak házába, azonfölül keresték, kutatták az anyját, a hogy tudták, de nem mehettek semmire.

— Megálljon csak lelkem. Nem keresték az akkoriban kereszteltek közt?

— Dehogy nem keresték, kérem szépen, keresték azt, meg is találták. Be volt az irva rendesen, hogy az apja Pertics Imre, az anyja Szalóki Éva, ez, meg ez a foglalkozásuk, laknak ebben, meg ebben

az utcában, itt és itt, még a keresztanya, bába-asszonya neve is be volt írva...

— És?

— És abból az egészből egy szó se volt igaz. Se olyan nevű embereket itt teremtett lélek nem ösmer, se abban az utcában olyan szám nincs.

— Csodálatos...

— Az. De a bolondja a dolognak még csak azután következik, kérem. Mert tavaly, mikor a gyerekecske már a hatodikba lépett, kap ám egyszer csak a bíróság egy levelet, hogy, a ki azt írja, az annak a talált gyereknek, annak a Pertics Kálmánnak az anyja s ő neki már tovább nem fér a

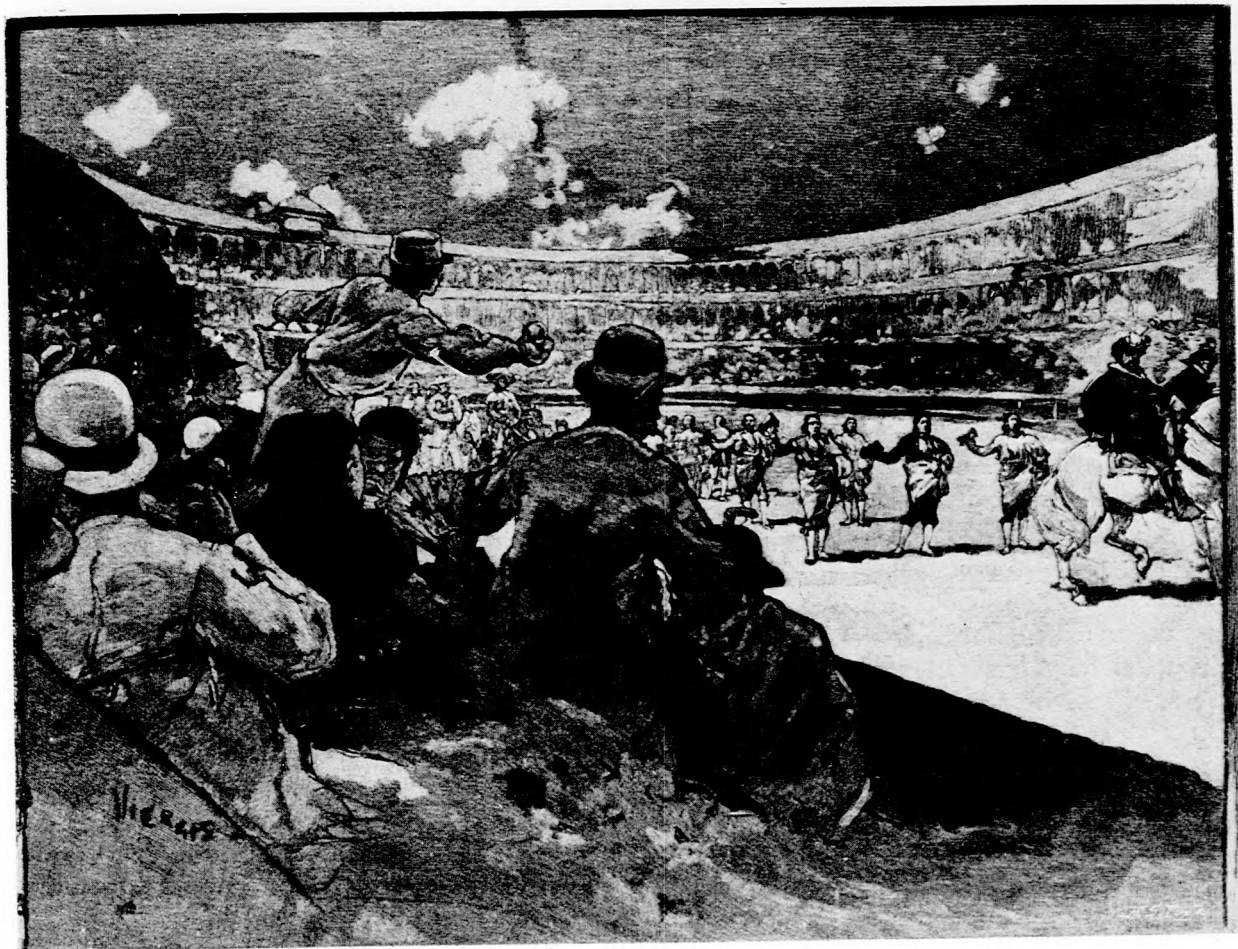
— Lesz még, szeretettel kérem, bolondabb is. Csakhogy én meg már alkalmatlan is vagyok nyilván, a fiúcskák meg nyughatatlanok.

— Hadd beszélgessenek egy kicsit, hadd szokjanak össze. Nézze a kis találtat, hogy olvasgatja a szomszédja mellényin a gombokat.

— Ne tessék félni, azért nem lesz csapda. Olyan az, mint az édes tej, csak ha jó szóval tartják.

— Tudom, lelkem, látom... Hát aztán, hogy is folytatódott a dolog?

— Jaj, igaz! Arra a levélre csendeskén megereged a vizsgálat és csakugyan ráakadnak Sas István szabóra is, Kalmár Örszire is. Csakugy az egyik,

Spanyol bikaviadal.

lelkén az igazság, hát bevallja, hogy ő amakkor, mikor azt a gyereket megkeresztöltette: hazudott a papnak. Nemesak az, hogy ő maga tartotta viz alá keresztanya képiben, nemesak az, hogy ő neki egy magafajta pajtása volt a bába, hanem az se volt igaz, hogy olyan Pertics Imre nevezetű van a világon, se Szalóki Éva nincsen. Hanem az igazi apja a gyereknek Sas István szabó, a ki megtalálható az Ökörszem-utcában, ő meg, az édes anya, jelenleg is szegény cseléd, a ki meg a budai részen a Márvány-utcában szolgál ennél és ennél. S kéri a vizsgálatot, a melynél is majd elmond mindent. A becsületes neve Kalmár Örszi.

— Nagyon bolond.

mint a másik meghabalyodik, mikor — bocsánatot kérek — avval faggatják, hogy emekkor-amakkor nem volt-e valakivel szeretőségben, a nevet is mondják, azon mind a kettő tétovászkodik, még jobban összezavarodik, a bíró szeretné kigombolyítani a gubanezot: nem eresztí el őket, törvénybe viszi. Mikor a Sas István, mikor a Kalmár Örszi meglátja egymást, egyszerre, mindjárt észre tér, mintha csak elválták volna a félésük madzagját s tagad ám, de tagad-e? Esküszik ám, de esküszik-e, hogy köpjön az egész világ a szemükbe, ha ők valaha is az életben látták egymást. A bíró még egy nagy próbát tesz, elhozatja a gyereket, ezt, a lelkemet, Kálmánkát, hogy hátha akkor majd vesz valamit

észre az emberein. A leány akkor, a Kalmár Örzi, sirva fakad, úgy átkozza a szenteket, hogy a becsületébe belegázoltak, a Sas István szabó a szeméit forgatja, hogy ó, báresak igaz volna, hogy öneki gyereke van... Akár törvény szerint való, akár emilyen... Holott ő nagyon nyomorult ember... Azután ez is elkezdte a szemét törölgetni, a férfi. Láta a bírót, láthatta is, hogy vak utczába igazította valamely elbujt ördög, a ki pedig édes anyja ennek az ártatlannak mindazáltal.

— És a gyerek, az árvácska?

— Az, a bolondkám, csak nézte, hogy mi lelte azt a nénit, azt a bácsit. Sohase látott ő még nagyokat sirni... Az én uram meg, tetszik tudni, törvényszolga, ott állt az ajtóban, azután, mikor a bíró amazokat eleresztette, rászólt, hogy a gyereket vigye vissza a találtak házába. Az uram meg akkor rátette kezét a galambom vállára s megkérte alásan a bírót, hogy nekünk se adott a jó Isten egy mákszem gyereket se, pedig úgy szép életet élünk, hát, ha azt a bíró ur kicsinálhatná, lennének mink ennek a szegénykének apja-anyja... Ugy adták nekünk. Hanem azért csak úgy tessék még most beirni, hogy: Pertics Kálmán, még már a nevünket is ráruházhatjuk. Majd akkor eljövök én és azt is bemondom.

Megszoritottam a babosruhás, czérnakendős, nekipirult arezu törvényszolgáné kezét:

— Jó lesz, édes lelkem.

Elmenőben megsimogatta még a Kálmánka arcát, megigazgatta félrecsuszott, kékszegős matrógallérját nekie, feddette szeliden:

— Aztán jó légy, drágám. Szót fogadj, szivem. Tizenegy órakor majd eljövök érted!

... A többi hatvan fiu irigykedve, tudatlan, ártatlan irigykedéssel nézett a legszebb ruhás fiura.

APÁK BÜNE.

— REGÉNY. —

(Folytatás.)

Írta: **Buday Barna.**

(13)

A cigányleány látta a partról, hogy ott bent az urak nem tréfálnak többé. Hangos kiáltással igyekezett dirigálni őket; ő már rég ismerhette ennek a viznek a láthatatlan kutjait.

Jó segéd volt, nélküle bizony gonosz vége lett volna ennek a párbajnak.

Turesányi a cigányleány utasításait követve csakhamar kigázolt a partra. Onnan aztán azon esuron vizesen szaladt a fürösztóhoz, ahol a fogatja várta. Dühös, rekedt hangon fakadt ki az álmélkodó Lapos uramra:

„Miért nem hagytak nekem békét?! Mondja meg az asszonyának, hogy én nem gyógyítok dühös örülteket. Süsse meg a fiacskáját, én nem kérek többet belőle. Hisz az egy kötözni való bolond! Majd otthagytam a fogamat a hóbortsága miatt. Brrrr! Én nem kérek többet belőle. Hajts! No ez ugyan szép multság volt

nekem. Mondja meg az asszonyának, hogy csókolom a kegyes kezeit. Viszontlátása a pokol fenekén! . . .“

Azzal összekuporodott az ülésén és hátra sem nézett többé. Mintegy órányira lehetett a tanyája. Addig a náthának ugyancsak volt alkalma beleköltözködni a finnyás idegeibe. Majd kidörzsölik azt otthon a béres-asszonyok; hanem a kacsavadászból egyelőre elég volt neki.

Sándor ezalatt uszással közelítette meg a partot. A cigányleány rekedtté kiabálta magát, hogy így tartsa magát, úgy tartsa magát a nádas felé, ott szépen átgázolhat a tavon, míg emitt ha megkötözik a lábait a vízi indák, semmi emberfia ki nem bontozgathatja. Kiabálhatott a makacs fejének.

Mondta is neki a cigányleány amint szerencsésen a partra lépett:

„Majd megpaskolnám én most a ténsurfit, ha a mamájának lemmék.“

Sándor lihegve, de azért mosolyogva válaszolt.

„Hát paskolj meg, ha neked jól esik.“

Nacza szépen szótfogadott.

Ráment a halálra fáradtan elnyult fiatalemberre s jól megdögönyözte a kemény kezeivel, hogy az nyögött bele.

„Mert tudja téns urfi — magyarázta — ez üzi ki a testből az ijedtséget, amitől mindenféle nyavalyája támad az embernek. Sose bánja, én tudom azt. Bezzeg ha engemet megkent volna a szülőanyám tavaly nyáron, mikor a siket kovács háza kigyuladt a fejünk felett, nem kerülgetne most a nyavalya. Az ám valami, amikor az ember körül forogni kezd a föld, hogy csak leszédül, elhomályosul a szeme oszt, kiüt rajta a hideg veriték. Mert ez támad az ijedségből. Bár ne tudná szegény fejem.“

„Bár ne lett volna az apád olyan iszákos, szegény leány.“ — gondolta Sándor, aki jól tudta, hogy az az ijedségnek tulajdonított betegség nem egyéb, mint egy átöröklött szerencsétlen kór, amit orvos nyelven úgy hívnak, hogy epilepszia. Másképpen pedig így lehetne körül írni: az apák vétke, megtorolva a gyermekén.

Azért csak türte a dögönyözést.

Nacza észrevette, hogy a Sándor kabátja hiányzik. Ott maradt a esolnokon. Nem gondolkozott sokat.

„Csak maradjon a téns urfi nyugodtan, — szólt a betegéhez, — mindjárt itt lesz a gérokk is.“

Azzal neki rugtatott a nádasnak s nem csinált titkot a bronzsínü idomaiból. Annak árt meg, aki látja. Mihamar visszatért. Csakugyan ügyes lábai voltak a leánynak.

A vizes ruhákat szétteregette a tóparton. A perzelő napsugarak rövidesen kiszikkasztják azokat. Maga odabujt a nedves, meleg testével az ifju mellé s nyomogatni kezdte a karjait.

Ez gyengéden eltolta magától.

„Maradj távolabb Nacza. Látod ez nem illik.“

Nacza megvonta vállait:

„Van is a cigánynak nem illik.“

S bizony nem hagyta abba a mesterségét.

Terefere.

Sándor megpróbált egy kis illemismét önteni a leány buksi fejébe.

„Látod Nacza, te nem vagy már gyermek, hanem nagy leány. Mit szólnának, ha így látnának benünket?”

„Talán utál a téns urfi?” Szólt a leány elszomorodva.

„Már hogy utálnálak; hiszen te szép leány vagy Nacza.”

„Ne mondja ma a téns urfi, ugy is tudom, hogy csak csufolódik.”

Ezt a vádat egy irgalmas kebelnek nem lehetett visszautalatlannul hagynia.

„Hát senki sem mondta volna még neked, hogy szép vagy?”

A leány isteni ártatlansággal nyugtatta meg karját a férfi mellén s miközben hullámzó kebleivel szinte érintette azt, nevetve felelt.

„Mondják is azt a cigányleánynak! Jaj be gyerek a téns urfi! Meg aztán sokra is mennék vele. Többet ér nekem egy marék dohány, ha meg éppen nótázok, egy ezüst piczula; a talléros már ritkán járja. Abból tudom meg, hogy szép vagyok. De mán avval a szépséggemmel mit érek én, amiért megcsipegetnek, összeszorogatnak; kell is az a cigánynak.”

Sándor gondolt valamit s előkeresgélt néhány ezüst forintost a zsebéből.

„Nesze Nacza. Ebből már csak megtudhatod, hogy szép vagy. Dugd hát a zsebedbe.”

Erre megharagudott a leány.

„Ugy-e mondtam, hogy csufolódik. Nem kell nekem a téns urfi pénze.”

Hátralökte a fejét a karjára. Nem engedte magát kifizetni.

Vajjon mi kell hát ennek a jó leánynak?

„Furcsa leány vagy te Nacza. Most már mit

adjak neked, hogy adósod ne maradjak. No mond meg, mire fáj a szíved?”

A leány tanakodni kezdett, hogy mi kéne, mi nem kéne, nem tudott ráakadni; olyan gazdag volt. Végre mégis csak kifundált valamit.

„Tudja mit az urfi, egy szerető kelene nekem. De nem ebből a mi füstös fajtánkból, mert ez nem szeretőnek való. Hanem aki buesura járna velem. Megtánczoltatna a bálokon, ropogós, sarkantyus eszmában járna, a csárdából mindenkit kiverne, a viczispán szemét is ki tudná lopni, ha meg akarnám, vándorolni jönne velem, én muzsikálnék, ű meg összeverné a sarkantyuját, hogy minden fehéreseléd beleveszne, de ű csak engem szeretne . . .”

Igy építgette a leány a férfitökélyt. Hiába, neki is meg volt a maga ideálja. A mint kezeit bizalmasan megnyugtatta a férfi térdein s szemeivel beleveszett a kék egekbe, mintha azon kívül semmi sem létezett volna reá nézve: úgy mutatta magát, amilyen valósággal volt: a legkonfidensebb s a legábrándosabb fajtának.

„Honnan vegyek én neked szeretőt, te jó leány?” nevetett Sándor.

Az már ekkor meg is feledkezett róla. A Sándor kezére esett a tekintete. Megezírógatta.

„Be szép, finom kezei vannak a téns urfinak.”

Azzal hátravetette a fejét, megnyugtatta az aláfejtetett karján. Duzzadt kebléről lecsuszott az ing. Avval ő nem törődött. A helyzet csodálatos semmibevevésével nézett egy vadászó vízi héjját, miglen ez egy ponttá olvadt össze a szemei előtt.

Akkor még annyit mondott halkan:

„Ne felejtettem volna a sátonnál a pipámat, majd elfüstölnélek én benneteket”. Ez a szunyogoknak szólt, de a kezével már restelt velük vesződni.

Sándor úgy ahogy rendbehozta az öltözékét és odaszólt a leányhoz:

„No gyere Nacza, készen vagyok már“.

A leány is készen volt már. Elaludt. Keble pihegett, orozája kigyuladt, a ruha ugyan kevés szolgálatot tett neki. A férfi vágya nem alkothat meg kívánatosabb alakot, mint ez volt. És ők egyedül voltak. Lankasztó meleg esábitotta az embert az illatos pázsitra, ott elnyulni, aludni, hosszú álmot, míg a sirályok jajgatása s a vadkácsák hápogása tulvilági hangonként, erejükben mindinkább enyészve, szűrődnek át hozzá.

Sándor a leányhoz hajolt, hogy felköltse. Elsimította az arezára omló, tömött fekete hajfürtöket, mire ez félig felnyitotta a szemét és félkarját kinyújtva végigsimította a férfi kezét.

„Milyen finom bőre van“, suttogta s összeborzongott, „ilyen szerető kéne nekem“.

Sándor jóindulatu rendreutasítással megrázogatta a leány fülét.

„No te zöld béka, milyen bolondságot össze nem beszél!“

Nacza durezásan eltemette a fejét a karjai közé. Hogy őt csak olyan zöld békának nézi. Most már azért is mutatta az alvót, csupa daczból. Még csak meg sem esipik a karját. Hát hadd maradjon magának a finom bőrével. Tud a ezigány is haragos lenni — míg ki nem békitik.

Sándornak pedig nem volt szándékában semmiféle békitetés. Hátat fordított és elkullogott a nélkül, hogy vissza is nézett volna a leányra.

Az egyik kísértőt megszőktette, a másiktól ő szőköt meg. Csak a gondolataiból nem tudott megszőkni.

Szeme elé rajzolódott egy elhagyott leányka szenvedő areza. Ő ártatlan, mint maguk a mennybeli angyalok, és bűnhedni fog mégis, mert az apja vétkezett. Szennyét keresik az ő szüzi testén annak a vérnek, a mi az apja kezeit bemoeszkolta. Szánakozva néznek reá, suttognak a háta mögött, elkerülik. Csak a ripőkök keresik, mert kényelmes falatot sejtnek benne; ki kéri számon egy gyilkos leányának a sorsát?

(Folyt. köv.)

Képeinkhez.

A spanyol bikaviadal. A spanyolok nemzeti mulatsága a bikaviadal. A cirkus porondjára beeresztenek egy hatalmas, jól kifejtett bikát, melylyel az u. n. bikaviadorok szállanak szembe. Veszedelmes de egyuttal dusan jövedelmező mesterség a bikaviadorság. Egy bikaviadal alkalmával 10—20 ezer forintot is kitűznek s ha sikerrel mérkőzik meg a viador ellenfelével, magas jutalomban részesül. Természetes, hogy életével játszik a bikaviador, mert egy ügyetlen mozdulat elég arra, hogy a felbőszített bika keresztüldöfje szarvaival, vagy földre teperje ellenfelét és kigázolja belőle a lelket. A bikaviadal tulajdonképp abban áll, hogy a porondra beeresztett

bikát piros kendő lobogtatásával és kinzó eszközöknek a testébe való dobásával felbőszítik s annak rohanai elől a viador ügyes mozdulattal kitér, míg nem a kimerült állatot szembe várja s egy mesteri tördőfessel halálra sebzi.

Terefere. Asszony-szokás, leány-szokás a terefere, tréceselés. Ha kettő-három összekerül közülük, megered aztán a beszéd . . . A fiatalja még hagyján, mert a beszédük tárgya rendszerint a táncz, mulatság, vagy valamelyes babos kendő, vagy ruhadarab fölött foly. Az öregje aztán már a vastagabb végét fogja, az már szól, szapul: mind új személyekről és olyanokról beszél, akik éppen hogy nincsenek jelen. Zengzetes magyar nyelvünk bővelkedik is a vén asszonyok nyelvét megillető kifejezésekkel, „terel-ferél“, „szószátyás“, „kerepel“, „nyelvel“ stb. Aztán rájuk olvassák rendszerint az is, hogy a nyelvük hosszu: hét kerítésen is tulér. A mai képünk fiatal fehér népeket ábrázol, akik leheverednek az illatos gyöpre, s ugyanesak tereferélnek.

Betűtalány.

dit	v	y
i	á	

Lő	z z z	y
	e	

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő április 3.

Lapunk 11. számában közölt pótlórejtvény megfejtése:

„Zrinyi Miklós.“

Helyesen fejtették meg: Nagy Matild, Szücs Mariska, Schwalm Mariska, Nagy Eszter, Farkas Anna, Venyige Erzsike, Kugler Mariska, Fábián Jolánka, Andrásy Julia, Lelik nővérek, Nikodem Vilma, Gombkötő Margit, Fischbein Mór, Baráth János, Daróczy Mihály, B. Farkas József, Kakas József, ifj. Szathmáry Sándor, Nagy István, Balázs János, Sényi Ferencz, László Dezső, Oláh Márton, Papp Mihály, Hatvany János, Czakó Imre, Antal András, Komsa Miklós, Kocsor Gábor, Vadas István, Faragó Károly, Nagy Imre, Kapicsánszky János, Ligethy György, Ivánis István, Bodnár Imre, Vida Kálmán, Lökös József, Együd József, Farkas István, Nyitrai János, Balázsovits Ágoston, Gombkötő N. János.

A sorshuzásnál *Balázs János* ur (Nyiregyháza) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt *Bársony* István „A Kaméleon leány és más elbeszélések“ cz. beszély kötetét küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Vége az ex-lexnek! Most már lehet fizetni. Ebből folyólag Karikás bácsi azt reméli, hogy most már azokra a bizonyos 35 krajezárokra is rá kerül a sor, a melyek eddig még nem folytak be a kasszájába.

Tessék tehát felhasználni a beállott törvényes állapotot a fizetésre!

S. P. urnak, *T.-Szt.-György*. Csak tessék bátran beküldeni a „*Független Ujság*” kiadóhivatalához a Karikás bácsinak dukáló pénzt. Minden hónap elején meglátogat benünket s akkor átveszi a könyvéért befolyt összegeket; hónap közben a jó Isten tudja, hol disznótorizik. A multkor bent járván, megcsóválta a fejét s így sóhajtott fel: „Ejnye ejnye, még S. P. uram sem fizetett, no ezt már nem hittem volna róla!” Tessék most már kibékíteni Karikás bácsit. — **K. J.** urnak, *Padé*. A kívánt czim: „Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetezete, Budapest, Központi vásárcsarnok.” Csak tessék bizalommal oda fordulni. — **K. T.** urnak. Az árvaszék nem fogja megengedni, hogy ön mint kiskoru adósságokat csináljon, pénzeket vegyen föl és birtokát megterhelje. Ez csak kivételes esetekben engedhető meg, mikor a pénzre azért van szükség, hogy birtokot okszerűen lehessen kezelni. Hogy valamely pénzintézet ad-e kölcsönt haszonélvezettel terhelt birtokra, az első sorban a birtok nagyságától, értékétől és attól függ, enged-e a hosszu élvezetre jogosult elsőbbséget a telekkönyvben a hitelezőnek. Mindenki szabadon rendelkezik a saját tulajdonával és birtokközösségben sem tartozik megmaradni, de csak akkor, ha teljes koru és nincs gondnokság alatt. — **Zs. P.** urnak, *Négyes*. Az anya közös szerzeményi vagyonában a gyermekek egyformán örökösödnek, tekintet nélkül arra, hogy melyik apától származnak. Ez igen helyes és természetes, mert ha a vagyon igazán közszerzemény és annak fele joggal az anyát illeti, akkor az az ő kizárólagos tulajdona, amely felett kizárólag ő rendelkezik. Természetellenes volna föltenni, hogy az anya ne akarjon minden gyermekéről egyformán gondoskodni abból a vagyonból, melyet a saját szorgalmának köszönhet. Pedig a törvényes öröklés rendje a természet rendjét kell, hogy kövesse. — **Vincze István** urnak, *Abauj-Csány*. A gödöllői m. kir. baromfitenyésztő telep és munkásképző iskolánál lehet fajtojást kapni, azért azonban korábban kell az iskolához fordulni, ilyenkor már annyi az előjegyzés a környékbéli gazdák által, hogy újabb előjegyzést tojáskiadásra (nem szállítanak ott postán tojást, hogy miért, azt alább olvashatja) alig fogadhatnak már el. Ha *plimuttyukfélék, pekingsi kacsa, emdeni ludak, bronz-pulykát* óhajt tenyészteni, úgy forduljon a kassai m. kir. gazdasági tanintézet igazgatójához, Kovácsy Béla urhoz szóbeli kérelmével s jegyeztesse magát elő fajtojásokra, melyeket ezen intézettől *cserébe közönséges tojásért kaphat*. Hogy magántenyésztőknél a tojás drága, az természetes, egy jó fajbaromfi-törzs is drága, annak tartása sokba kerül s így senki sem kívánhatja, hogy annak, a ki tenyészt és ezzel foglalkozik, vesztesége legyen; tehát a tenyésztő oly áron adja a fajtojást, hogy haszna is legyen rajta, azt maga is megeseleksi majd, ha fajbaromfitenyésztő lesz. Hogy a fajtojást postán, vasuton, szekeren szállítani sikeresen nem lehet, azt már sokszor elmondtam s óva figyelmeztetem olvasóinkat, hogy csak oly helyen vásároljanak fajtojást, a honnan kézben tartva hozhatják azt el, mivel a tojás, ha bármilyen jól is van csomagolva, vasuton, szekeren összerázódik s ilyenkor a legtöbb tojás szike elszakad s a tojás termékeltenné válik. Legjobb azonban, ha fajbaromfit szerez be őszkor s abból nevel magának otthon szép példányokat, az a *legolcsóbb és a legbiztosabb mód arra, hogy a baromfikedvelő jó*

tenyészanyag birtokába jusson. — **V. W. G., Gy. F.** Böleske **J. J.** Kecskemét, **I. S.** Királyháza, **M. V. B.-Tamási, N. I. Z.-Apáti, M. F. Both, B. P. Sály, B. F. Verseg, T. S. Proszta, N. F. Túrje, T. F. E.-Szalók, Gy. J. Jászfalu, Cs. I. Majsa, P. J. Vác, E. K. Földes, B. M. Feled, I. S., T. J. Sály.** Sorsjegyeiket nem huzzák ki. — **V. H.** urnak, *Rimaszombat*. Hogy sorsjegy-tudósításainkban rendszeren azt az üzenetet adjuk, hogy „sorsjegye nem nyert”, ez azért van, mert akinek nyert a sorsjegye, azt rendszerint rövid uton, levélben értesítjük. Amely sorsjegyekről tehát a lapban emlékezzünk meg, azok nem nyertek.

Budapesti placzi árak.

Budapest, márczius hó 25-én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) *Buza* 76—81 kg *tiszavidéki* 10.05 frttól 10.70 frtig, *pestvidéki* 10.00 frttól 10.65 frtig *fehértmegyei* 10.05 frttól 10.65 frtig, *bácskai* 10.30 frttól 10.55 frtig *bánsági* 9.85 frttól 10.60 frtig.

Rozs 70—72 kg. 7.70 frttól 7.90 frtig.

Árpa: takarmánynak 60—62 kg. 6.40 forinttól 6.70 frtig *égetni való* 62—64 kg. 6.60 frttól 7.40 frtig, *sörfőzdei* 64—66 kg 7.60 frttól 8.40 frtig.

Zab 39—41 kg. 5.75 frttól 6.05 frtig.

Tengeri 78—82 kg. 4.65 frttól 4.70 frtig.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
	16.70	16.10	15.50	14.80	14.10	13.30	12.50	10.60	5.50

Buzakorpa, finom 4.00—4.10, durva 4.00—4.05 frtzsákkal együtt

Egyéb magvak: *mák* 38—40 frt; *bab* fehér nagyszemű 6.30—7.00 frt, *apró* 7—7.25 frt, *tarka* 6—6.20 frt, *lencse* 7—9 frt. *borsó* héjas 7.00—15.00 forint, *köles* 4.25—4.50 frt, *kendermag* 7.95—8.00 frt, *repeze* 11.25—12.00 frt. *löhére* 46—56 frt mm.-ként.

Takarmányvásár. *Réti széna* 2.20—3.00 frt, *muhar* 3.20—3.40 forint, *zsupszalma* 1.40—1.60 frt, *alomszalma* 1.10—1.30 frt.

Marhavásár fizetnek páronként: *elsőrendű jármos ökör* 317—355 frtig; *középmínőségű* 275—295 frtig; *gyenge minőségű* 210—240 frtig; *hízott magyar és tarka ökör jobb minőségű* mm.-ként élősulyban 27—28 frtig, *hízott magyar és tarka ökör közepminőségű* 26—27 frtig. *Fejős tehén, magyarfajt* 20—31 forintig, *tarka* 23—24 frtig mmként. *Élő borju* 1 kgr. élősulyért fizetnek minőség szerint 28—40 krt. *Vágott borju* 1 kgr. hussulyért fizetnek 38—44 kr.

Juhvásár: *hízalt ürü* páronként 23.00—25.00 frt, *feljavított juh* 14—17 frt, *kiverő juh* 8.00—14.00 frt, *kecske* 13—15 frt.

Sertésvásár. (Kőbánya.) 100 kgr.-kint élősulyban 4% és 45 kgr. levonás az életre. *Elsőrendű* 300—380 kgr. nehez sertésért 48—49 1/2 frt, *vidéki sertés* könnyű páronként 250 kilóig 47—47 1/2 frt. — Szalonna 58—62.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 1.30—1.80, *csirke* 1.00—1.30 *kappan* 2.40—3.00 frtig, *pulyka* 6.00—7.50 frtig.

Tojás. 1 láda 28.00—29.00 frtig. meszes 24—26 frtig, tea-tojás 100 drb 2.20—2.40.

Tejtermékek. Teavaj 2 frt, főzővaj 80 kr., túró 14 kr. kgr.-kint.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 2.00—4.00, 1 mmázsa 2.00—4.00, Petrezselyem 100 kötés 2.00—4.00, 1 mmázsa 2.00—4.00, zeller 100 drb 1.50—3.00, karalábé 0.80—1.60, vöröshagyma 100 köt. 0.00—0.00, 1 mmázsa 3.00—5.00, foghagyma 100 köt. 0.00—0.00, 1 mmázsa 16—25, vörösrépa 100 drb 0.50—1.40, fehérrépa, fejeskáposzta 6.0—12.00, kelkáposzta 100 darab 2.00—3.00, vörös káposzta 6.00—12.00, fejessaláta 1.20—3.00, kötött saláta 0.00—0.00, burgonya, rózsa, 1 mmázsa 1.50—2.20, sárga 1.80—2.40.

**ORSZÁGOS MAGYAR
KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ-SZÖVETKEZET**

BUDAPESTEN, VIII. ker., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnökök: Teleki Géza gróf. Alelnökök: Csávossy Béla. Igazgatósági tagok: Andrássy Géza gróf, Bujanovics Sándor, Dessewffy Aristid, Pápai Emil, Rubinek Gyula, Szentkirályi Kálmán, Szilassy Zoltán, Szönyi Zsigmond, Teleki Sándor gróf. — Vezérigazgató: Szönyi Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának: folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megalégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A szövetkezet elfogad

**6 és 12 évre szóló
jégbiztosításokat**

is és a feleknek 6 éves biztosításnál 10%, 12 éves biztosításnál 20% **díjengedményt** ad, mely a díjból évről-évre levonatik. A jégbiztosítási feltételek mindenben a gazdák kívánalmainak felelnek meg.

Kis gazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal termésüket biztosítják 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az **Igazgatóság Budapestben**, (József-körut 8. sz.) és a **vidéken létesített ügynökségek**.

Van szerencsénk ajánlani

szavatolt tisztaságu

A legmagasabb
díjakkal
kitüntetett

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15—20% citrátban oldható foszforsav-
tartalommal és 85—100% porfinomsággal.

Felülmulhatlan, minden talajra alkalmas trágyaszor, különösen sovány talajok javítására, kitünő hatása az összes gabonaneműek, kapás és olajnövények, löhere és luczerna, szőlő, komló és kerti veteményekre, kiváltképen a rétekre. — **Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya**, tekintettel hatásának tartósságára, felülmulja az **összes szuperfoszfátokat**. — A citrátban oldható foszforsav-tartalomért **szavatosságot** vállalunk, netaláni hiányt megtérítünk. Árajánlatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgál

A csehországi Thomasművek prágai foszfátliszt eladási irodájának vezérképviselesége

a magyar korona orsz. területén

Kalmár Vilmos,
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körut 31. sz.

Martellin a legfinomabb dohánynemesítő trágya
kiz. eladása. *Kainit*.

Kötő minőségű stajerszági tégelyacél, kaszák és szeeskovágó-kések gyári áron.

1898. évi forgalom: 26,239 bál.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség

figyelmét

a budapesti

gyapju-aukcziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” czimzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdvevényben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Mindennemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. s Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

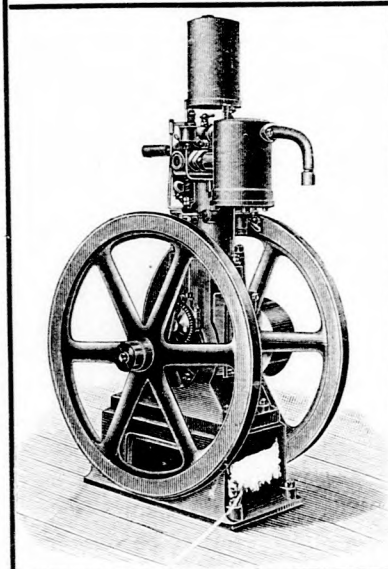
Ganz és Társa

vasöntöde és gépgyár részv. társaság

BUDAPESTEN.

Petroleum és benzinmotoraink,

Msz. 469.

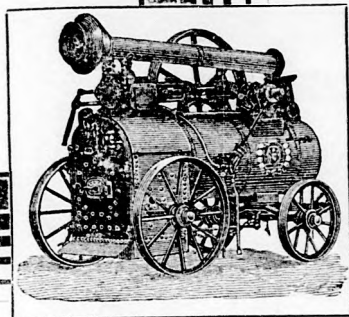

petroleum és benzin
lokomobiljaink
(Bánki és Csonka szab.
rendszere.)

**adómentes ásványolajjal
a legolcsóbb
hajtóerő.**

Hatósági engedély
nélkül
bárhon felállítható.
nem tűzveszélyes,
egyszerű, tartós
szerkezetű,
gépészre nincs
szükség.

Árjegyzéket kívánatra küldünk.

FEHÉR MIKLÓS

gépgyára

Budapest, IX., Üllői-út 23/a szám.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült **gőzeséplő garnitúrákat**, „Compound“ **locomobilokat** stb., raktáron tart mindennemű **gazdasági gépet**, földművelési **eszközt**, **jól kijavított** **locomobilokat** és **cséplőgépeket** különböző gyártmány és nagyságban, ajánlja jól felszerelt gépműhelyét gépek javítására és malomszerelvények gyártására.

Csereüzletek locomobilok és cséplőgépekre köttetnek.

Benzin- és petroleum-locomobilok eséplési ezélokra.
Szőlő-permetezők és szénkéneg fecskendők.

„Millennium“ arató- és fűkaszálógépek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Tessék figyelni!

Hazánkban a kaszakereskedők nagy mérvben üzik a szédelgést és az üzérkedést. És miután a „Szent-Antal“ jegyű kaszámmal, melynek híre bejárta az egész országot, egy kissé a szédelgőknek a körmükre koppantottam, azt mindenféle fufanggal utánozzák és el akarják hitetni, hogy ócska portékájuk valódi „Szent-Antal“ kasza, ezzel szemben kijelentem, hogy Magyarországon sem ügynököt, sem utazót nem tartok és a valódi „Szent-Antal“ kasza csak nálam kapható.

A tisztelt gazdaközönségnek egy nélkülözhetetlen és legtöbbet használt szerszáma a kasza, a jó kasza egy kincs; a rossz kasza egy olyan nyűg, mely nem érdemli meg, hogy kézbe vétessék. Mindenki meg van arról győződve és mégis vakon hisz a czifra nevekkel felavatott kaszákban és magukat éjig magasztaló elárusítóknak. Az egyedüli kasza, mely eddig minden tulajdonosát várakozásán feül kielégítette.

a „Szent-Antal“ ezüst aczél kasza.

Ezen kasza elismerésének egy nagyobb részét szívós, sem nagyon kemény, sem lágy és csodálatra méltó könnyűségének köszönheti.

Különösen azért felel meg a nép kívánságának, mert a „Szent-Antal“ kaszának erős nyaka, igen vékony pengéje van és egy rendes kaszás ember kezéhez van igazítva: nem kell kovácskézre adni a nyakat hajlítani, mert ez által a kasza hátulja rendesen lágyul.

Sok gazda a hibás kalapálás által a legjobb kaszát is elrontja, ez a „Szent-Antal“ kaszánál nem jöhet elő, mert ez már ki van kalapálva és kipróbálva lesz a gazdaközönségnek átadva.

A „Szent-Antal“ kaszával csupán egyszeri kalapálással több napon át lehet dolgozni és egyetlen kaszakő fenéssel 120—150 lépésnyire lehet akár a legkeményebb és legsűrűbb hegyi fűben is kaszálni.

Minden darabért jótállást vállalok és meg nem felelőt kieserélem. A „Szent-Antal“ kasza árai:

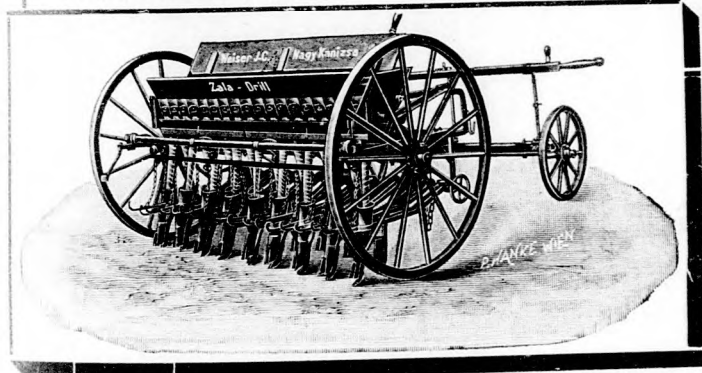
70	75	80	85	90	95	100	cm. hosszu.
90 kr.	95 kr.	1.— frt	1.10 frt	1.20 frt	1.25 frt	1.30 frt.	

Amergaui kaszakő a legmegfelelőbb. Ára 25 kr., 10 drb 2 frt. — Ezüst aczél kalapáló készülék, üllő és kalapács párban ára 85 kr. — „Szent-Antal“ aczél-sarlók darabonként 35 kr., 10 drb 3 frt. 5 darab kasza rendelésnél a postaköltséget a kaszagyár fizeti, 10 darab rendelésnél egy darab ingyen.

Megrendelhető: **SOHR JÓZSEF** úrnál, **Somogy-Szill.**

A „Szent-Antal“ kasza csak akkor valódi, ha a fokán ismert védjegyem és a tábláján nagy olvasható betűkkel ezen fölirat van: „**Sohr Szent-Antal aczél kaszája.**“
Képes árjegyzéket ingyen küldök, mindenki kérjen egy levelezőlapon.

WEISER J. C. gazdasági gépgyár és vasöntőde
NAGY-KANIZSÁN.

Magyarország legjobb sorvetőgépe a

ZALA-DRILL.

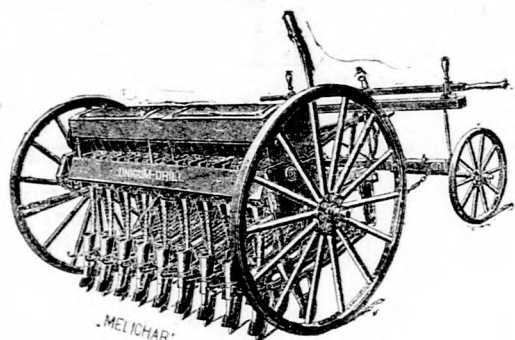
KITÜNTETVE: 1897. Kisbéri nemzetközi vetőgépversenyen, első díj: *állami arany érem*. Lévai nemzetközi vetőgépversenyen, első díj nagy üzemre: *arany érem*. 1898. Marosvásárhelyi kiállításon: *első arany díj*. Hódmezővásárhelyi vetőgépversenyen: első díj: *arany érem*.

Ajánlja továbbá: Perfecta, meritő korongos sorvetőgépeit, egytetemes egyes és kétvasu aczélekéit, az egytetemes ekékhez alkalmazható összes szerelvényeket, összes talajmívelő eszközöket, szénagyűjtőket, darálókat, járgányokat, rostákat és egyéb gazdasági gépeket.

A legújabb amerikai „Planet jr“ rendszerű kézi kapáló és töltőgéte ára 10 frt.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Egyedüli kizárólag sorbavetőgépekkel foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában.

Az „Unicum-Drill“

egyetemes sorbavetőgép sokoldalú használhatóságánál, czélszerű szerkezeténél fogva egész Európában

a legjobb hírnévnek és

a legnagyobb kelendőségnek

örvend, ezeknél fogva az összes eddigi vetőgépek között az

első helyet foglalja el.

Árjegyzékkel és bővebb felvilágosítással készséggel szolgál:

Melichar Ferencz

cs. és kir. szabad. kizárólagos vetőgépgyára
Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. sz.

Megrohátás vagy más gyártmányval való összehasonlítás végett gyártmányomat a l. gazdaközönség rendelkezésére bocsátom.

ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG)

ezelőtt **PFANHAUSER & Co.**

ALFA-SEPARATOROK (LEFÖLŐZŐ-GÉPEK)

MINDENMÉJ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.

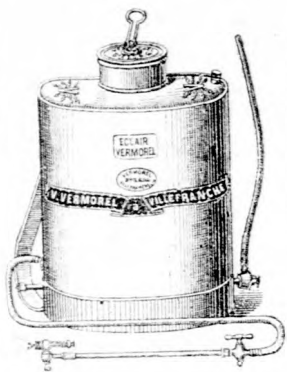
Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.

* **BUDAPEST** *

VII. ERZSÉBET-KÖRÜT 45.

(ROYAL SZÁLLODA)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

A legfontosabb védekező eszközök a szőlőpusztítás megakadályozására a

V. Vermorel villefranche-i

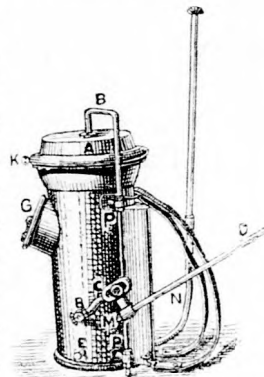
világhírű cég gyártmányai, melyek **kizárólagos** képviselői vagyunk **Magyarországra.**

AUSSIGI

Ia RÉZGÁLICZ

jegecekben, vegytiszta a peronospora elleni védekezésre, általunk szállítva és igazolványunkkal ellátott küldeményeket a **M. Á. V.** körülből **10%** díjkezdemenynyel szállítják.

Szuperfoszfát,

kainit, chilisalétrom, kénsavas-káli, kénsavas-ammoniak, szőlőtrágya-compositio

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben ajánl a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, VI. VÁCZI-KÖRÜT 21.

Részletes utasítások kívánatra ingyen és bérmentve.

„Patria“ irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, (Köztelek.)